

Notes breus

PLEBISCITS

La Diputació provisional de la Generalitat, de Catalunya, té ja redactat l'Estatut que, prèviament unes formalitats democràtiques serà presentat a les Corts Constituents de la República. La Diputació té a punt ja el Codi polític català, per tal que el poble, per la seva pròpia determinació fixi la manera com vol viure la seva vida dintre l'Estat espanyol. L'Assemblea l'ha votat per aclamació. Ara falta que els Municipis primer i els ciutadans, pel vot directe després, el ratifiquin.

No s'hi poden fer conjectures: l'Estatut de Catalunya serà declarat l'Estatut dels catalans, i ho serà per la forma més democràtica que els pobles coneixen en llurs pràctiques polítiques.

El referèndum, el plebiscit ací representarà una novetat que el poble acceptarà amb complaença. Convé, però, que no sigui la curiositat de les primícies el que pugui fer interessar el poble. Cal emprendre una campanya activa per tal que des de les portes de la Generalitat fins al més modest llogaret de Catalunya hom faci conèixer la transcendència, la importància que té pels catalans el fet de poder determinar-se llur regíme, el fet de dictar-se la pròpia llei. Cal que tothom voti l'Estatut, no per complaença, no per sentimentalisme, ans amb plena convicció.

El treball que ha fet la Diputació ha estat eficaç. La Generalitat ha treballat de cara a la realitat del moment, ha tingut la franquesa i la valentia de declarar que les nostres aspiracions, que el voler de Catalunya anirien més lluny encara, però limita les seves pretensions al punt just de la concordança.

Els que han redactat l'Estatut haurien volgut articular a més, tot allò que sols han expressat en el preàmbul. Cal, doncs, fer que el plebiscit no afirmi solament la conformitat amb l'Estatut; cal que expressi el coneixement de la moderació amb què es produeix Catalunya per tal de viure harmònicament dintre la República espanyola.

XEIX

L'Estatut de Catalunya

La impressió que havem tret de la primera lectura del Projecte de l'Estatut de Catalunya és que per tot el seu articulat traspua l'esperit de concòrdia i l'ànima d'ésser compresos pels altres pobles hispànics.

Es fàcil veure la cura que els seus redactors han tingut en llimar tota estridència, tant en el to com en les coses que es reclamen per a Catalunya. Es demana, al nostre entendre, el mínim de llibertat que el poble necessita per a poder conviure en harmonia amb la resta dels pobles peninsulars, i es dona el màxim de garanties perquè en el dia de demà Catalunya compleixi el pacte i no pugui trencar els lligams que ens uneixen amb l'Estat espanyol.

Dues característiques ressalten en el nostre Projecte d'Estatut, a les quals ens adherim amb tot l'entusiasme, com a liberals i com a catalans; i que si el comparem amb el Projecte de Constitució veurem que aquest últim també les posseeix, per bé que a l'inrevés.

El nostre Projecte és d'un esperit liberal obert tant en l'ordre polític, com en el social i religiós. Ell ens garanteix, com a mínim, totes les llibertats que pugui donar-nos la Constitució de l'Estat espanyol, sense, però, que limiti cap avenç dins les llibertats de totes les activitats humanes. Ens dona molt, però es veu que voldria donar-nos encara més, si el poble estés preparat. A l'inrevés del que passa en el Projecte de Constitució, en el qual es veu clar el regateig que en cada article es fa a les llibertats esmentades i la recança que els seus redactors senten en haver de concedir-les al poble.

Resumint, podríem dir que els nostres legisladors ens donen el màxim de llibertats que el nostre poble avui està capacitat per a gaudir sense trontolls; mentre que els legisladors espanyols ens donen la impressió que en cada article regategen aquelles que el nostre poble es mereix i sols li concedeixen, i encara amb recança, aquell mínim que ells creuen suficient per apaivagar les seves ànsies lliberadores i de justícia. El nostre projecte és optimista i té confiança amb l'esdevenidor; el de la Constitució, porta tot el pes mort d'una desgraciada tradició, i mostra la seva desconfiança i el seu espant davant d'aquest nou estat de coses. Es un liberal per força.

Aquest esperit liberalíssim del nostre Estatut és el desmentiment més rotund que pugui donar-se a tots aquells homes de mala fe o desconeixedors de les nostres coses, els quals presentaven el nostre moviment catalanista amb caires exclusivament reaccionaris i de ridícul pairalisme. Molts homes liberals i universalistes hi tindrien a aprendre moltes coses.

La segona característica que ressalta, és la preocupació constant dels nostres legisladors de donar la sensació que es volen garantir tots els drets dels espanyols que resideixin a Catalunya. Quan parla de l'escola, de la justícia o qualsevol altra cosa que tingui relació amb el poder central dona les màximes garanties i es veu el desig de conviure amistosament amb els altres pobles hispànics.

En canvi, en el projecte de Constitució, per tot el seu primer títol, traspua la més absoluta desconfiança i fins manca de cordialitat pel que fa a Catalunya.

No sabem quin aculliment tindrà aquest projecte a les Corts, però voldríem que tots els catalans, sense matisos de partit, ens el féssim nostre, i conscients del deure que tenim en aquests moments transcendents, ens poséssim incondicionalment al costat dels nostres directius per a defensar-lo i exigir-lo, si cal, en tots els terrenys i allà on sigui.

Nosaltres avui representem la superació del nacionalisme d'avantguerra, i formem dins les files dels ideals que han d'estructurar una nova Europa.

Una data memorable

Hom no sap que té aqueixa data del 14 de juliol, que no pot anar desvinculada dels fets més desta-

eats de la història. Deixant de banda els aconeteixements d'altres èpoques que han ocorregut en la data esmentada, i atenent-nos al moment present, tenim: que el 14 de

juliol d'enguany obre un període constituent de la segona República espanyola i estatueix la base de la llibertat de Catalunya.

Mentre Madrid—després de set anys de règim de tirania i d'oprobri, i tres mesos justos d'exaltacions passionals—obra el Parlament on s'ha de forjar la nova Constitució espanyola i construir amb ella un Estat millor i més humà, Barcelona, després de molts anys d'esclavatge i de tota una vida de lluita i de sacrifici, dona a llum l'Estatut pel qual, Catalunya, recobra la seva llibertat. Efectivament, abans d'ahir, l'assemblea de la Diputació Provisional de la Generalitat de Catalunya, aprovà amb el vot unànime dels diputats i d'una manera incondicional i entusiàstica, el projecte d'Estatut que Catalunya ha de presentar a les Corts Constituents de la República espanyola. Totes les fraccions allí representades, convingueren que no era l'Estatut d'un partit, ans l'Estatut de tots els catalans i com a tots, se'l feien seu i el votaven d'una manera entusiasta.

Closa aquesta, que se n'ha dit primera etapa del període provisional de la República, vénen per Catalunya els moments de més transcendència i de màxima responsabilitat. L'exaltació patriòtica ha d'esdevenir més viva que mai. La sort de l'Estatut que regula els destins de la nostra terra, depèn del grau de patriotisme de tots els catalans.

S'equivoca qui cregui que l'obra ja està enllestida i que, per tant, hom pot restar tranquil. Enllestida ho està; però en compliment d'uns pactes, l'obra s'ha de sotmetre a la revisió i aprovació d'uns pèrits, la gran majoria dels quals no senten amb l'intensitat que cal, els nostres anhels patriòtics. Un patriotisme tebi, un catalanisme refredat, podrien fer perillar l'obra enllestida.

El dia dos d'agost s'ha de sotmetre l'Estatut, a referèndum popular. Cal que el fervor patriòtic es mantingui ben viu, perquè en aquella data, Catalunya tota, demostri la seva voluntat inquebrantable a ésser mestressa dels seus destins, i que els diputats catalans que aniran a defensar l'Estatut a les Corts, sàpiguen que compten amb el suport de tot el poble.

J.